

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

P O S U D E K
oponenta rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Martin Záliš

Název práce: Ochrana osobnosti dítěte se zaměřením na ochranu tělesné integrity dítěte

Jméno a příjmení oponenta: Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

Kontrola shody: < 5%

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autor předkládá k uznání svou práci diplomovou, kterou úspěšně obhájil v roce 2018 na zdejší katedře. Zvolil přitom velmi aktuální fenomén, jímž je ochrana osobnosti dítěte se zvláštním zřetelem k právu na zdraví, a to i s ohledem na změny přinášené rekodifikací soukromého práva. Jde o téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, jak o tom svědčí i proběhlé diskuse v odborných periodikách (Císařová, Sovová, Radvanová, Telec, Kmec, Holčápek, Vojtek, Doležal, Šustek a další). Autor v úvodu své práce zřetelně vymezuje její cíle (analyticko-komparativní) a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt odpověď. I z práce samotné je dále patrné, že autor zvolil analyticko-deskriptivní přístup, který kombinuje s evaluací judikatury, aby nakonec dospěl k obecnějšímu poznatku (tj. k určité syntéze, kupř. u problematiky povinného očkování – srov. výklady na str. 70 n). V tomto ohledu autor prokázal schopnost určitého nadhledu nad zákonným textem, projevil znalost aktuální judikatury, kterou kriticky analyzuje a vyhodnocuje. Svou prací se dotkl hned několika velmi diskutovaných problémů souvisejících s platnou právní úpravou ochrany osobnosti, jakož i civilní odpovědnosti za újmu. V práci byla využita komparace s jiným právním řádem (SRN, SK) a cizojazyčná literatura. Za velmi přínosné pokládám pasáže věnované rozboru osobnosti ve společenských vědách, čímž autor správně upozornil na výrazně širší mezioborové souvislosti zvoleného tématu.

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (274 tis. znaků včetně úvodu a závěru) je celkově přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinárním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy *de lege ferenda*. Práce je rozdělena v zásadě do 3 velkých kapitol (celků), kdy první z nich usiluje o stručnou základní charakteristiku přirozených, resp. osobnostních práv dítěte z obecného pohledu a plní spíše roli propedeutickou (zejm. pojednání o vymezení konceptu a vývoje právní úpravy, přiblížení specifík statusu dítěte, vymezení základních trestněprávních aspektů atd.). Druhá kapitola se celistvě věnuje problematice ochrany osobnosti dítěte a analyzuje účinnou českou právní úpravu s drobnými komparativními přesahy. Kapitola třetí se věnuje vybraným otázkám ochrany tělesné integrity dětí (zkoumá jak soukromoprávní tak veřejnoprávní aspekty povinného očkování).

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý relativně dostatečný počet bibliografických pramenů, které autor správně uvádí a na konkrétních místech cituje v souladu s citační normou. Oceňuji úctyhodný poznámkový aparát (357 poznámek), jenž odlehčuje jinak konciznímu textu. Výběr

literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální právní nauky, tak publikace reflektující právní úpravu starší. Lze ocenit, že autor neváhá konfrontovat základní názory české (a zahraniční) doktríny a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, jakož i rozdílné pohledy naší a cizí judikatury (ÚS, NS, ESLP).

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava diplomové práce

Jazyková i stylistická úroveň práce celkem výborná. V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno správně.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Práce předkládá řadu názorů a závěrů, což je ocenitelné při vymezování nových druhů nemajetkových újem souvisejících s osobností člověka a dítěte. Autor by se mohl u ústní obhajoby vedle výše naznačeného blíže nebo znovu podrobněji vyjádřit k:

- V judikátu NS, jenž se týkal otázky náhrady za újmu způsobenou povinnou vakcinací (25 Cdo 3953/2014) se NS neztotožnil s tvrzeními poskytovatele zdravotních služeb, že v případech obligatorních vakcinací se má jednat o odpovědnost státu za výkon veřejné moc (tj. podle zákona č. 82/1998 Sb.), jež je zde delegována právě na příslušné nemocniční zařízení. Odpovědnost za eventuální negativní následky povinné vakcinace má tak nést příslušné zdravotnické zařízení, a to v režimu někdejšího § 421a OZ (1964). Zároveň připomněl, že jde o řešení chránící více pacienta, který tak má – alespoň v režimu civilního práva – šanci na případnou náhradu újmy, což by se postupem podle zákona 82/1998 Sb., jevilo jako vysoce nepravděpodobné. Jak se autor dívá na uvedenou argumentaci NS?
- jak má být vykládáno slovo „zájmům“ v § 25 OZ?
- o co autor opírá svůj závěr (str. 54) o tom, že odpovědnost za zásah do osobnostního práva je striktní (objektivní)? – tuto otázku je třeba podrobit náležitě diskusi – z dalšího výkladu jsou cítit autorovy rozpaky, když následně zavinění stejně zahrne mezi podmínky nutné pro vznik povinnosti k náhradě újmy. Jak to tedy je?
- jakými hlavními ústavněprávními deficity trpí rozhodovací praxe našich obecných soudů z hlediska zájmu dítěte?
- k otázce (ne)dovolenosti tělesných trestů

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce standardní a splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně, a to jak rozsahem, tak kvalitativní analýzou. Prokazuje autorovy utříděné, komplexní a systematické znalosti vybrané hmotněprávní problematiky, jakož i souvisejících otázek a celkovou širší orientaci v citovaných oblastech a neshledal jsem v ní žádné zásadní nedostatky.

Závěr:

Předložená práce prokázala autorovu samostatnost při zpracovávání nelehkého tématu, jeho schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně a příslušné judikatuře. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s hodnocením „**prospěl**“, resp. **k uznání za práci rigorózní**.

Rigorózní práci hodnotím klasifikací: prospěl.

Datum: 26. 2. 2019

Podpis oponenta rigorózní práce
Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.